

Uradniki letališča so dejali da nista bila mehanika izurjeni za pilotiranje letala in tud nista imela dovoljenja iti v zrak. Zakaj sta to storila? Najbrž nista nepojasnjeno. Nekateri menijo, da sta morda hotela letalo le prepeljati po letališču, kar je delavcem v mehanikom dovoljeno, ker je to včasih potrebno. Toda letalo je morda pri tem iz enega ali drugega razloga bilo dvignjeno od tal. Po drugi strani pa je prav tako mogoče, da sta mlada mehanika hotela poiskusi poleteti malo v zrak kar na svojo pest in za zabavo. Eden je bil namreč samo dvajsetleten in drugi je imel 22 let.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slavonic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakur, President; Ignace Hudec, Treasurer; Joseph Lapeta, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

KA ČELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL. LETO \$3.50; ZA ČETRT. LETO \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izven sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1243

ČEHI BODO SLEDILI RDEČI ARMADI

Maršal Stalin kot ruski ministrski predsednik in čehoslovaški predsednik dr. Edvard Beneš sta sklenila dogovor, po katerem bodo zastopniki čehoslovaške vlade šli skupno z rdečo armado v svojo domovino, da takoj na mestu pričnejo upravljati svojo deželo. Kakorhitro bodo z rdečo armado stopili na domača tla, bodo postavili civilno vlado, ki bo takoj pričela poslovati.

To je prvi dogovor, ki ga je sklenila vlada kake podjarmljene dežele s sovjetsko vlado. V tem oziru seveda bo treba izmisliti še mnogo uradnih listin med čehoslovaško in Rusijo, kakor tudi z Anglijo in Združenimi državami.

Tak dogovor je posebno velike važnosti z ozirom na to, ker je rdeča armada pri Tarnopolu oddaljena od čehoslovaške meje samo še kakih 100 milj.

Pokrajina med Tarnopolom in najbolj vzhodno mejo Čehoslovaške je sama ravnina, ki pa se konča ob vznožju Karpatov, kamor so prišli Rusi leta 1915. pa so se morali po nekaj mesecih z velikimi izgubami umakniti.

Kdaj bo rdeča armada vdrila na Čehoslovaško, je odvisno od vojnega načrta ruskega vrhovnega poveljstva. Ako bodo Rusi iz Tarnopola prodirali naravnost proti jugu, bodo dospeli na čehoslovaško mejo v maju. Lahko pa je mogoče, da se bodo obrnili proti severu proti Lvovu in Premislu, ali pa se bodo vstavili v bližini Tarnopola, medtem pa bo južna rdeča armada iz Ukrajine vdarila skozi Rumunsko in bo prišla na jug Čehoslovaške.

Ako bodo Rusi prodirali naravnost proti Čehoslovaški in bodo dospeli do Karpatov, tedaj bodo mogli vtihtati o-rožje čeških podtalnih čet, ki se sedaj naglo zbirajo, ker jih je dr. Beneš pozval, da se dvignejo proti Nemcem. Tako na Čehoslovaškem po prihodu Rusov lahko nastane splošna vstaja.

Hitler se popolnoma zaveda te velike nevarnosti in je prišel že popuščati proti Čehom. Iz koncentracijskih taborišč je izpustil že mnogo odličnih Čehov, med njimi tudi Rudolfa Berana, bivšega voditelja agrarne stranke in ministrskega predsednika ob času Monakova. Močim tem možem je Hitler pomnil visoka mesta, toda vsi so jih ogorčeno odklonili.

V kratkem se namerava čehoslovaška vlada tudi pogajati z Združenimi državami in Anglijo glede zračnega prevoza čehoslovaških uradnikov v osvobodene dele dežele, predno se bo vrnil dr. Beneš, da prevzame vlado.

NOVE RUSKE ZMAGE

Ruskim generalom se čudi ves svet, kajti njihova strategija je nekaj prav posebnega. Rdeča armada vdari enkrat tukaj, enkrat tam in vedno na kakem zelo oddaljenem kraju. Ta taktika je za Nemce najbolj porazna, ker ne morejo naglo poslati več vojaštva na kraj, kjer so Rusi odprli kako novo fronto.

Veliki dogodki se bližajo v Ukrajini, dogodki, ki za Nemce ne bodo prijetni. Tam na 500 milj dolgi fronti rdeča armada z vse strani v velikem loku obkrožuje armado feldmaršala von Mansteina, ki je po čenitvi vojaških strokovnjakov štela nad milijon mož. Rusi osvobodujejo mesto za mestom in položaj nemških armad je z vsakim dnem nevarnejši.

Nemci srdito branijo Tarnopol, to pa zato, da rešijo svoj železnice na jugu za umik skozi Rumunsko. Na vseh drugih krajih pa se umikajo. Ruska poročila pravijo, da na mnogih krajih Nemci divje beže. Pri Tarnopolu se Nemci ne bodo mogli dolgo držati, kajti proti mestu prodirajo tri ruske armade, ki bodo kot velika meča pomedle Nemce iz ukrajinske žitnice.

Ko sedaj Rusi naglo napredujejo, bodo Nemcem presekane vse železnice, po katerih bi se mogli umakniti skozi Rumunsko. Od Kersona se Rusi bližajo Odesi in ko zavzamejo to mesto, bo Nemcem odprta pot za umik samo po morju. Zato so tudi Nemci poslali vse rumunske ladje, ki so jih mogli dobiti, proti Odesi, da prepeljejo svoje armade iz Ukrajine na Rumunsko. Pri tem pa jih bo oviralo zopet rusko črnomorsko brodogojstvo.

Vsled nenavadno zgodnjega toplega vremena so prostrane poljane v Ukrajini v debelem blatu, toda to Rusov prav nič ne zadržuje, kajti napredujejo tudi včasih nad 20 milj na dan.

Nič kaj rožnati dnevi se ne obetajo Nemcem.

SKLADATELJ G. VERDI

Ves kulturni svet se spominja enega največjih italijanskih skladateljev, Giuseppe Verdija, ki je umrl pred 43. leti. 27. januarja 1901. Kdo se ni slišal čarobnih melodij iz Verdijevih najbolj priljubljenih oper "Rigoletto", "Traviata"? Težko si je misliti operno gledališče ki ne bi imelo v svojem repertoarju vsaj teh Verdijevih oper. Znanje so po vsem svetu, na daljnem Vzhodu prav tako kakor na skrajnem zapadu Novega sveta. Igrajo jih v Rusiji prav kakor v New Yorku. Kako bi sploh mogli pogrešati te skladke, vendar pa ne sladkobne zvok, ki nam polnijo srce zdaj z veselostjo, zdaj z ožnostjo, vsekdar pa z čustvom lepote, zaradi katere zahrepenimo vedno znova po glasbi tega velikega taloznaka in nesmrtnega umetnika harmonično ubranik zvokov. V drugi polovici devetnajstega stoletja ni bilo večjih opernih skladateljev, kakor sta bila Wagner in Verdi. Prvi je izražal v svoji muziki romantične sanje o germanski veličini, drugi pa je zajemal v svoje skladbe lepoto občutje, vedrino in življenjsko opojnost sredozemskega človeka. Verdi je postal skladatelj Tretje Italije, glasbeni glasnik njenega zedinjenja, njeno liberalne dobe, nje nacionalnega preroda. Živel je zelo dolgo, tako dolgo, da je zbral v sebi izkušnosti celega stoletja, kar je dalo le redkokateremu človeku.

Verdi se je rodil 10. oktobra 1813 v Rancolu (Parma) torej v času, ko je jela zahajati Napoleonova zvezda, umrl pa je v začetku novega stoletja v ti-stem Milanu, kjer je doživel največje uspehe. Kdor ima priliko obiskati gledališki muzej znamenitega opernega gledališča Scala v Milanu, je lahko videl, kako tesno je prav Verdi združen s tem svetovno znanim gledališčem. Rodil se je kot sin siromašnih staršev. Ko je kot 12 letni deček ministral domačemu župniku, ga je ta z nogo spodil iz cerkve, ker mu je pri maši napačno odgovarjal. Nekateri življenjepiseci menijo, da je ta sunek z nogo odločil Verdijevo usodo; medtem ko je prej hotel postati duhovnik, se je zdaj zaklel, da se ne bo nikdar oprijel tega poklica. Pri mladem Verdiju se je vedno bolj razvijala glasbena nadarjenost. Z vsem ognjem nemirne duše se je posvetil glasbi.

Začel je prav skromno, bil je najprej dirigent godbe na pihala v svojem rojstnem kraju. Značilno je, da je bil prav za prav samouk, saj ga niti ni hotel sprejeti na konservatorij, češ, da ni glasbeno nadarjen. Zopet dokaz več, da vidijo šolski strokovnjaki samo kos življenja in da ne znajo prodreti v človeško dušo; dokaz več, da si resnični talenti sam, brez šolskih kasarn, pridobijo znanje in se z lastno močjo pretolče k uspehu in slavi.

Leta 1839 so vprizorili s zelo skromnim uspehom Verdijevo opero "Oberto, conte di san Bonifazio". Prvi večji uspeh je dosegel leta 1841 z opero "Nobucco", ki je bila njegova tretja operna skladba. Zdal je začel njegov pomen rasti, čeprav so se mu nasprotniki delno iz zavisti, delno pa zaradi pretirane zaverovanosti v stare opere ali v Wagnerja, radi posnehovali, češ, da je "Verdi — muzikant." Leta 1851 je dovršil "Rigoletto", leta 1853 "Trubadurja" in istega leta "Traviato" pet let pozneje pa "Ples v maskah", leta 1862 "Moč usode". Leta 1870 je pripravil za slavnosti ob otvoritvi sneškega prekopa opero "Aido", leta 1887 je uglasbil "Othello" in leta 1893 — ko mu je bilo 80 let — je dosegel velik uspeh z drugo po Shakespearu posneto opero —

"Fallstaff." Slednja opera je izzvala presenečenje. Ne samo zaradi skladateljeve visoke starosti, prdvsem zato, ker je v nji dosegel nov glasben stil, nov muzikalni izraz. Izmed ostalih del je znamenita nastala skladba "Messa di Requiem" leta 1874.

Celo morje očarljivih zvokov živi in polje v Verdijevih skladbah. Z njimi je premagal vse predsodke, in vsa naspitja postal je še pred smrtjo zmagovalce, mož uspeha in slave. Pri dobil si je premoženje, tako da je lahko v Milanu ustanovil v spomin svoje druge žene, pevke G. Strepponi zavetišče, za onemogle glazbenike. Ko je kot 88 letni starček odhajal v večnost, je lahko sklenil račun svojega življenja z ugotovitvijo, da bo umrl samo telesno, ne pa tudi duševno. Njegovo ogromno delo je ostalo in v njem bo živel v neznane vekove, ne

MESTO LOČITEV ZAKONA DOBI KONKURENCO

V ameriški državi Idaho hočejo ustanoviti ločitveno središče, ki bi moglo uspešno tekmo vati znanemu Reno v Nevadi. Kjer je bila ločitev zakona do slej najlažja na svetu. V zimskem letovišču Sun Valley nameravajo ustanoviti konkurenčno mesto vzlic uporu zdraviliške uprave. Prvi znak te nove slave Sun Valley sta bili dve ločitvi, ki sta jih dosegli svojevčasno dve ženi, iz newyorške družbe po 6 tedenskem bivanju v bodočim rajni ločencev. Mestni in okoliški advokati se že vselej maščnih zaslužkov, ki jih imajo njihovi kolegi v Reno.

Sun Valley ima prav toliko črne veš prilicnosti za prijetno bivanje skozi šest tednov, ki zadostuje po zakonu iz leta 1937 za ločitev zakona. Med najpogostejšimi razlogi ločitve je zakonska nezvestoba, dalje grozota, zanemarjanje žene ali moža, nestrpnost, duševna bolezen in zločinstvo. V nekatereh dovoljujejo novi zakoni države Idaho kakor države Nevada ločitveno razpravo za zaprtimi vrati in v arhivah zapечатimi razlogi. Samo v enem pogledu je ločitev zakona v Sun Valley težja kakor v Reno. Sun Valley ne dovoljuje ponovno poroke po šestmesečni ločitvi, dočim ne dajejo zakoni države Nevada nobenih ovir.

Tekmovanje v ločitvah zakonov med državami Idaho in Nevada ni nič novega. Že pred svetovno vojno je bilo mesto Boise v Idaho Mekka vseh zakoncev, ki so se naveličali skupnega življenja. Nevada se takrat ni hotela osramotiti in da bi pritegnila dotok skupnega življenja naveličanih zakoncev je izdala zakon, da zadostuje za ločitev trimesečno bivanje v mestu Reno. Leta 1931 se je odločila za enak korak tudi država Idaho kljub guvernerjevi prepovedi. Skupaj z državo Arkansas je hotel namreč guverner vzeti Nevadi njeno prvenstvo. Nevada se pa ni uklonila in znižala je določeni rok na 6 tednov. S tem je prižadejala konkurenci hud udarec. V Idaho so se za enako skročni rok odločili že leta 1937.

Sun Valley čaka zdaj sijajna bodočnost, ker Idaho nudi čez zimo zakoncem, ki se hočejo ločiti ne samo normalno mestno življenje kakor Reno, temveč tudi obilo možnosti za gojitev sporta. Razen tega pa v sosednem mestecu Ketchem niso poseben ozkosrčni glede prodaje alkoholnih pijač, kajti na krenpirju bogata država Idaho ima več interesa na tem da se prodaja alkohol, nego Nevada.

V Dalmaciji so osvobodilne čete zopet zavzele Kistanje. Raduč in Mokropolje.

Jugoslovanski pomožni odbor v Ameriki. — slovenska sekcija 1840 W. 22nd Place, Chicago, potrebuje podporo vsakega rojaka, da lahko izvrši svoje tako nujno potrebno delo v pomoč našim v domovini.

Gripsholm pripeljal internirance

New York. — Parnik Gripsholm, ki vrši samaritansko pomorsko službo izmenjave internirancev med sovražnimi si deželami, je spet pristal ob obrežju New Jersey in pripeljal domov 558 Američanov ter nekaj čez sto latinsko-ameriških pripadnikov, ki bodo odpeljani domov, ko bodo ameriški došleci izkrcani.

Poleg civilistov so bili pripeljani domov tudi ameriški vojniki, ki so bili v nemškem vojnem ujetništvu. Kakih 35 vojakov in drugih je bilo takoj prepeljanih v bolnišnice, ker so bili bolni ali pa ranjeni.

Med potniki so bili tudi ameriški diplomati, poročevalci in drugi, ki jih je zajela vojna v Nemčiji in Franciji.

Noben od teh, ki so se vrnili, ni hotel kaj posebnega reči o tem kar so interniranci preiskusili v nacističnih taboriščih za interniranje in vojne ujetnike; edino en mož je dejal, da so bili Nemci bolj surovi dokler so zmagovali, ko so pričeli izgubljati, so tudi internirance nekoliko bolj človeško gledali in lepše ravnali z njimi.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno, da se poslužujejo — UNITED STATES C A N A D I A N POSTAL MONEY ORDER.

ugnano lep, zanimiv in vznemirljiv, tisti čarobnik melodije ki je ustvaril ne le Italiji, marveč vsemu svetu "Rigoletto", "Traviato", "Aido" in tolike druge korenito muzikalne opere. Verdijevo osebno življenje pa se še zdaj prikazuje v romanih, kjer se resnica meša z domišljijo in z legendo. Nekdanji skromni dirigent iz Rancola sedaj nevidno dirigira ti-soče orkestrov in milijoni sre odkrivajo tolažbo v zvokih njegovih skladb.

RAZGLEDNIK

Poštni godobi

Nemci, ki imajo posebni dar, da si nakopljejo jezo vsakega naroda, s katerim imajo kak posel, so sedaj izdali odredbo, da v Belgiji ob obrežju ne sme biti nobenega goloba. Vsled te odredbe je prizadete štiri petine dežele. In to je za Belgijce zelo hud vdarec, kajti v Belgiji je toliko golobov kot prebivalcev.

Belgijci prireajo velike tekme z golobi. Prva tekma je bila med Liege in Parizom leta 1820 in med najhitrejšimi golobi je znana vrsta "antwerpski golob."

Ker se bliža zavezniški vpad v Belgijo, Holandsko in Francijo, je razumljivo, da so Nemci prepovedali imeti golobe, ki bi za Belgijce in zavezniki mogli opravljati zelo važno delo. Kako pa bodo mogli izvesti to odredbo, je drugo vprašanje. Lastniki golobov morajo nemškimi oblastmi izročiti golobne obročke kot dokaz, da je golob poginjal ali pa bil zaklan. Obročke bodo sicer izročili, golobe pa bodo skrbno skrili. Ako bo kak golob letal okoli svoje golednjake, ne bo to znak miru, temveč znamenje, da je bila odredba kršena. In lastnik bo strogo kaznovan.

Kadar pa bo nemški orel tresel na tla z razbitimi kreljuti, tedaj se bo v zraku pokazalo na tisoče belgijskih golobov, ki bodo oznanjali zavezniško zmago in osvoboditev Belgije. Vrvi in puške niso mogle zlomiti duha belgijskega naroda in tudi še tako stroga odredba jim ne more vzeti golobov.

Laški vojni ujetniki štrajkajo

V nekem taborišču so zaštrajkali italijanski vojni ujetniki, ker je poveljnik taborišča odredil, da od sedaj ne bodo več dobivali pol pajuta piva na dan. Ujetniki niso hoteli iti delat na polje, sekati v hosto in opravljati drugih del v taborišču. Zagrozili so, da ne bodo delali, dokler zopet ne dobijo vsak dan prejšnjega deleža piva.

Tem ujetnikom pa se prav gotovo ni zgodilo tako dobro, kot sedaj, ko so bili še Mussolinijevi vojaki na fronti.

Ženičke vojakov, bodite brez skrbi!

Ko so odhajali vojaki na razne fronte, je bilo med njimi tudi precej takih, ki so imeli ženo in mogoče kaj otrok. Kadarkoli odide mož za več dni kam daleč, se žena kisto drži in med solzami ga vpraša: "Ali mi boš ostal zvest? Ne boš nobene druge pogledal?"

In takih prizorov in dogodkov je bilo zadnja leta dovolj, ko so vojaki odhajali v vojno.

Povsod na svetu pa so lepe in zapeljive ženske, ki lahko zapeljejo mlade moške, pa če so možje ali pa fantje.

Eno tolažbo pa lahko imajo žene in dekleta, ki imajo svoje može ali fante na Salomonovih otokih.

Nedavno je v Philadelphiji predavala Mrs. Osa Johnson, slovita svetovna potovalka in raziskovalka, pa je povedala, da ameriški vojaki ne bodo izgubili svojih sre tamošnjim domačinkam. "Tamkajšnje žene," pravi Mrs. Johnson, "so prav čudne, umazane in smrdne."

Torej, bodite potolažene in Boga zahvalite, da so vaši možje ali fantje na Salomonovih otokih.

Čudno pri tem je, da so ti otoki dobili ime po judovskem kralju Salomonu, ki je zelo rad imel lepe žene in je celo imel sina s kraljico iz Šebe, čegar potomec je sedanjí abehinski cesar Haile Sellasie.

H—

SEDAJ SE KAŽE!

Prvič po naših ljudskih cenah ZARES VELIKA PREDSTAVA
Nepremagljiva Jubezen
Plamteča dejanja
Slika vznemirjenja
Njihova Jubezen je kljubovala vsem strahotam
Mojstrsko delo Samuela Goldwyna

"The North Star"

Kjer nastopajo Walter HUSTON, ANNE BAXTER, Walter BRENNAN, Erich V. STROHEIM, ANN HARDING, DANA ANDREWS

In Wally Brown * Alan Carney v "ROOKIES in BURMA"

V VSEH RKO GLEDALIŠČIH V BROOKLYNU IN QUEENS

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York City

Andrej Ternovec

Spisal Ivan Albrecht

Cena 50 centov

Balade in romane

3. izdaja — A. Aškerc

Cena 50 centov

Ko smo šli v morje bridkosti

Spisal Rev. E. Zakrajšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal lmancoe in sanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihove drzave za dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platno vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjico —

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjigi so vse pojavnosti in zakoni na naslojence.

Cena 50 centov

Živi izviri

Spisal Ivan Matičič

Knjiga je svojevreden pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisan trinaest rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starom slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani

V platno vezano

Cena \$2.—

Duhovni boj

(Izdala družba sv. Mohorja)

L. Skupoli

Cena 50c

Ako naročite knjigo, priložite k naročilu U. S. oziroma Canadian Money Order za omenjeno svoto. Manjše svote, lahko pošljete v U. S. znakih po 2. oziroma 3. centu.

Državlanski priročnik

(V slovenskimi)

Knjižnica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljani.

Cena 50 centov

POUČNI SPISI

Pohorske poti

Spisal Janko Glaser

Cena 50c

Angleško Slovensko Berilo

(F. J. Kerš) — Vesnana knjiga

Cena \$1.—

Brezposelnost

Spisal Fran Erjavce

Cena 50c

Problemi sodobne filozofije

Spisal Dr. France Veber

Cena 50c

Mlekarstvo

Spisal Anton Perc. 8 slikam.

168 strani. — Knjiga za mlekarje in farmerje v splošno.

Cena 50 centov

Obrtno knjigovodstvo

258 strani. knjiga. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbo, umetno in strojno kljubavnišarstvo ter telesovinarstvo.

Cena \$1.—

ČITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebšline. Da si rojaki zagotovijo redno dopolnjevanje lista, lahko gredo upravitelstvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVLILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES?

Kratka Dnevna Zgodba

PODI-AVSKI:

POVODNI MOŽ

Danes želel Mlakar, ki je bil star strasten ribič, ni spal tako, kakor po navadi, ni spal noč, ki jo je prebil s svojim ribarskim orodjem na bregu reke Hornade, ki teče poleg male vasi. Bilo je se zgodaj in že je stal sredi vasi pred hišo, paši mirno tobak iz svoje lesene pipice, ozirajoč se okrog po hišah, kjer so ljudje že vstajali.

Bil je to starec zelo medlo postave, ki se je radi starosti že močeno nagibal k zemlji; lice mu je bilo žolto, prepreženo z brazdami, toda z nekakšnim dobrotljivim izrazom v pogledu njegovih oči. Glavo, ki mu je pokrival velik klobuk, ki je bil sicer že precej oguljen in obledel, izpod njega so kukali dolgi, s srebrnimi nitmi čilno prepreženi lasje. Obkleto je imel lahko; na sebi je imel jehelo platno, plavkasto porbarvano "kazajko", krutek jopič, običajno kurtka imenovan, staro že oguljeno, toda snažno oprano srajco zašlačeno za platno, ne hlače, ki so tičale v obmoženih žgornjih.

Nestrpljivo je postopal pred vrata, ki so bila na mestu, pa kar naskakoval se je vzravnil ter šel k bližnji kmečki hiši, kjer je pred durmi zagledal gospodarja.

"Bog vam daj dobro jutro," ga je pozdravil že od daleč.

"Bog vas usliši! Bog vas usliši!" odvrne mu kmēt, pritiskajoč si s prstom v pipi tobak. "A kako, da ste, gospod Mlakar, danes vstali tako zgodaj? Ali ste dolgo ribarili sinoči?"

"Ribaril? To se ve, da sem ribaril. Toda le poslušajte: Zlodej je zanesel pravič v mojem življenju tjakaj k mlinu, kjer se ves čas odkar ribarim, še nikdar nisem bil. Šele večerj popoldne sem zablodil tjakaj. No mogoče, da je tako moralo biti. Ni mi dalo miru, dokler nisem zanesel tjakaj vseh ribarskih instrumentov — tako je imenovan Mlakar svoje ribarsko orodje — ter sem se pripravil za lov. O tem mestu ljudje pripovedujejo marsikaj in povest, da baje ne pomeni ničesar, da je le izmišljena. Toda pravim vam, da temu ni tako, da nekaj vendar tiči v tem. Dobro mi je bilo znano, da ima vse svoje vzroke in radi tega tudi nisem zahajal tjakaj. Saj imam drugih krajev dovolj, čemu torej hoditi tjakaj, kjer je še podnevi tako žalostno, kakor v Mrtnem morju, a tem hujše še ponoči. — Ondi namreč straši utopljence. No, saj več ne pojdem tjakaj!"

"A čemu ne?"

"Utopljenec sem videl sam ondi."

"Kaj vendar pravite?"

"Ni bilo temu drugače! Ko sem ondi hodil po obrežju, kadil tobak in ogledoval vodo, veste, da je preteklo nekaj časa, ko se je že danilo."

"Ti si nekako babjeveren," jame ga oštevati Mlakar. "Čemu bi moral biti to prav utopljence? Toda z menoj — bilo je to kaj drugega, te oči, ta skok v vodo!"

In starca sta se smejala drug drugemu.

"Jaz pa," odmajja z glavo Mlakar, "že od ranega jutra hodim po hišah in razlagam ter pripovedujem — a evo, tu ga imaš!"

Popoldne je Mlakar odšel k jezu, da pobere svoje ribarsko orodje, ki ga je pustil ondi vseh strahu ponoči. Naj si je že bil na onem jezu pravi utopljence, ali naj si je bil Grubič, se je on vendar nekako nevede in bojazljivo oziral proti oni strani.

Grubič je imel bolnega sina; sedel je napol oblečen na postelji, držeč v ustih kadečo se pipo.

"Pozdravljam te, Janko! Dobro, da si prišel!"

"Saj sem si mislil, da te najdem doma," reče Mlakar ter mu poda roko. "Sedaj imaš do volj skrbi."

"Imam jih, imam, kdo ve, kako dolgo bo še trajalo. Pri nas sedaj ni najbolje. Včeraj nas je obiskal zdravnik, ki pa je nenavadno zmaljal z glavom. Ljudje so mi svetovali še nekaj — pravijo, naj ujamemo mačka, kar ter položimo sinu njegovo toplo kožo na prsi."

Grubič utihne in se zamisli. Mlakar je prisedel bliže k postelji, in si jel prižgati pipo, ki mu je bila vgrajena.

"Kaj ti si pa danes tako dolgo spal?" je dejal Grubič, toda le tako, da je nekaj rekel.

"Zato, ker si danes zgodaj vstal. Gotovo sinoči nisi lovil rib!"

Že je bilo dobro, Mlakar je samo čakal na te besede. Sedaj je lahko začel.

"A — kako da ne bi? A pri tem še kaj! Ali mi verjameste da sem bil pri tem jezu?"

Grubič izbulil nanj oči in usta se mu za polovico odpro. "Pri jezu si bil?" In ne čakajoč odgovora, je povpraševal dalje: "Ali nisi bil ondi pod staro jelšo?"

"Bil sem — a čemu me vprašate?"

Radi tega, ker sem šel tjakaj sam kakor prst z onim mačkom, ki so mi ga nasvetovali za bolnega sina. In zdelo se mi je, kakor da bi bil ondi nekdo sedel pod staro jelšo."

Mlakarju je zasumelo v glavi. Izgledalo je vprav tako, kakor v mlinu, ki začne mleti, pa prazen nima kaj mleti. In njegov pogled je počival na Grubičevem licu.

"A koliko je bila ura, ko si šel preko jeza?"

"Na hrubasičkem stolpu je ura odbila enajst."

"Pri moji veri! Jaz sem prav ob tem času videl na jezu utopljence."

"Hm, jaz sem zopet videl nekaj pod staro jelšo, pa sem si takoj mislil, da je to utopljence."

"Jaz ne bi verjel, da je utopljence, toda po teh obeh in po onem skoku v vodo."

"Aha, to je bil maček! Pozabil sem vzeti meč s seboj. Šele potem mi je to prišlo na misel, toda nisem se hotel vrniti, da se ne bi zgodila nesreča. Mislim sem si, da mačka na rami lahko prenesem. Toda me! Komaj sem dospel k jezu, začel je maček nemara vodo hrmeti ali kaj drugega, pa se je jel zvijati in praskati. Na jezu sem obstal. Krepek sem držal mačka, da mi ne bi ušel. Že sem hotel iti dalje, toda medtem sem pogledal pod jelšo. Videl sem, da se je ondi nekaj zibalo in na misel mi pride utopljence. Gospod Bog! Stal sem kakor prestrašen maček se mi je izmuznil iz rok — in hup! je planil naravnost pod jezo. Jaz pa sem hitel nazaj k Mikovu, odkoder sem nesel mačka, in vrnil sem se šele ob času, ko se je že danilo."

"Ti si nekako babjeveren," jame ga oštevati Mlakar. "Čemu bi moral biti to prav utopljence? Toda z menoj — bilo je to kaj drugega, te oči, ta skok v vodo!"

In starca sta se smejala drug drugemu.

"Jaz pa," odmajja z glavo Mlakar, "že od ranega jutra hodim po hišah in razlagam ter pripovedujem — a evo, tu ga imaš!"

Popoldne je Mlakar odšel k jezu, da pobere svoje ribarsko orodje, ki ga je pustil ondi vseh strahu ponoči. Naj si je že bil na onem jezu pravi utopljence, ali naj si je bil Grubič, se je on vendar nekako nevede in bojazljivo oziral proti oni strani.

NEKAJ IZ SOLNČNE KALIFORNIJE

Fontana, Cal. — Ker se že dolgo časa ni nobeden oglašil iz te naše slovenske nasebine prosim, da mi dovolite nekoliko prostora v "Glasu Naroda".

Pred vsem želim izporočiti čitateljem o tukajšnjih slovenskih organizacijah, — slovenski Fontančani imajo dve podporni organizaciji, katere spada jo li SNPJ, en družabni klub in Podružnica SANS-a št. 41.

Podružnica Sansa je sklicala javni shod dne 26. februarja, na katerem so imeli udeleženci in udeleženke prilžnosti slišati zdravnika Kerna iz Clevelanda, kateri je na kratko pojasnil razmere v Jugoslaviji in objektivno pokazal nekoliko premernih slik iz starega kraja, zakar se v imenu članstva te podružnice in obenem u imenu našega krvavečega ljudstva v starem kraju prav lepo zahvaljujem za njegovo požrtvovalnost v prid te ne obhodno potrebne organizacije — kajti ta podružnica je nabrala omenjenega večera potom prostovoljnih prispevkov čistega prebitka \$68,01 — torej se ponotno prav lepo zahvaljujem vsem prispevateljem in prispevateljicam in vsem sodelavcem in sodelavcem, ki ste pripomogli do tako lepega uspeha. Zopet se je izkazalo, da kadar se gre za splošno in neobhodno potrebno stvar, za katero stoji naša organizacija Slovenski Ameriški Narodni Svet, so naši slovenski sinovi in hčere vedno pripravljeni žrtvovati po svoji možnosti. Obenem se zahvaljujem tudi ostalim našim prijateljem, ki niso slovenskega rodu in vendar so prostovoljno prispevali in so uslišali naš klic na pomoč našemu nesrečnemu narodu in starem kraju. Posebno pa bratom Hrvatom. Čuditi se ni, ker je ta mali narod zopet pokazal svetlo, koliko je vstajne hrabrosti v njem; pokazal in dokazal je celemu svetu, da je pripravljen rajši umreti danes na krvavih poljih z orožjem v rokah, kakor počasi pod tujim jarmom na rojstni grudi njih pradedov.

Dovolite, dragi čitatelji, da javno vzklidem: čast temu slovenskemu rodu, katerega hiš je bila moja mati in katere sin sem jaz in vi. Lahko smo vsi ponosni na tamošnje naše hrabre bojevnike — bojevnice, ki rajši danes tam zauživajo travo in umirajo lakote, kakor, da bi v bodočnosti čakali na milostne in nemilostne ostanke od krutega tujca, kateri bi jih s silo podjarmil. Toraj, ako imamo kaj človečanskega čuta, bomo tudi mi kot njih bratje in sestre, ki živimo tukaj v tej naši novi domovini, se žrtvovali za te naše obdovanja nredne bojevnike in bojevnice, ki se ne ustrašijo tudi prežgodnje smrti za pravico in svobodo.

Čitatelji in čitateljice, dovolite, da izrazim, da ako je bila kdaj beseda: mal polžji dar domu na oltar, na mestu je zdaj v tem zgodovinsko kritičnem času in obenem pesem: —

Naprej zastava Slave, na boj junaška kri, za blagor očetnjave naj puška govori. Čast katerih se to tiče, posebno tam v stari domovini, ki žrtvujejo vse kar imajo, za blagor domovine. Čast ameriškim rojakom in rojakinjam, ki žrtvujejo svoj težko zaslužen denar in svoj čas. Huda je borba in ne umirajo zastoj, kakor tudi vi dragi sodelavci ne žrtvujete zastoj. Težko in mukopolno je delo v času hude nevolje.

*Opomba: Ker je bil dopis na roko pisan, je mogoče zaradi izpuščenega decimala, svota, ki je bila nabrana na shodu večja, kot smo jo tukaj navedli. —

Uredn.

ali prišel bo dan olajšanja pod svobodnim solncem.

Dovolite, da vprašam tiste, ki skozi enega vzroka ali drugega gledate skozi nezaupljiva očala glede podpore pomožnim slovenskim organizacijam v prid Slovenije in Jugoslavije.

Ali vas ne bode mogoče vaša vest pekla, ko se to krvolitijska konča in zmaga zavestniki, to bo tudi zmaga Slovenije in ostale Jugoslavije. Izpraševali se boste, koliko sem jaz pripomogel h tej sijajni zmagi in k pošteno delitvi posebnosti kar se naših primorskih, koroških in prekmurskih Slovencev tiče, i. t. d. — in vaš odgovor bode nič nistem dat, nič časa nisem žrtvoval in torej iz nič ne more biti nič drugega kakor nič. Ali bo vaš odgovor tak? Ali ne bo vas ogrel spomin na detinska leta, ko je mati prepevala mile naspavke v slovenščini — ali bi ne bilo mogoče boljše, da bi te uboge vaše do skrajnosti vas ljubeče slovenske matere prekučile te uborne žibelke v katerih so vas te uboge ljubeče matere zibkale in jadrkalele včasih cele noči — si bodele odgovorili nevaležnik ali nevaležnica ali sebičnej ali sebičnica. . . . Ako se ni moje sree omehčalo za tako potrebno stvar za narod, kateri govori piše in čita slovensko — kot moji roditelji, je težko pričakovati, da se bode omehčalo to sree za kakšno drugo plemenito skupno stvar. To in takšni odgovori bodo na vaša lastna vprašanja in vaši lastni odgovori. . . In na drugi strani — tisti velikodušni rojaki in rojateljice, ki darujete po svoji možnosti in ki žrtvujete svoj čas za to stvar za katero vstrajno deluje naša organizacija SANS. Omenjeni bodele ponosno vsklikali: jaz sem po svoji možnosti sodeloval(a) za to pravico stvar za naš ubogi in hrabri tamošnji narod. Torej želeli bi bilo, da tisti, ki se niso nič prispevali, da odprete svoje sree in položite mal dar domu na altar.

Uradniki Sansa očitno so zelo varčni z denarjem in položijo vsak cent kamor spada. Sliši se in čita kritike o skladu za Republiškansko združenje po prvi svetovni vojni. Koliko so darovalci prispevali v omenjeni sklad sem pozabil, moja malenkost je tudi prispevala malenkost v omenjeni sklad.

Meni ni znano koliko se je in kam se je omenjena svota potrošila in kdo so bili odgovorni uradniki, itd., eno stvar znam, da tistikrat po tisto časnih političnih razmerah je bilo skoraj nemogoče to dobro misel in željo dejansko izvršiti. kajti Italija je bila zaveznica jugoslovanske monarhistične klike in h temu tajna pogodba med Italijo, Francijo, Rusijo in Anglijo. Jugoslovansko ljudstvo se je pred vsem zanimalo za ujedinjene v jugoslovansko vlado. Veliko tega ljudstva, to je Slovencev in Hrvatov, bi najraje še dalje hlapčevali Habsburški dinastiji. Žal, da se danes nekateri pretakajo krokodilske solze za omenjeno plesnivo kasto. Ali današnji tamošnji položaj je popolnoma drugačen v smerju. Po tej vojni pride slovanstvo na površje (seveda z pomočjo velikega ruskega brata). Italija in Francija bodo porinjene popolnoma v ozadje; Nemčija se bode morala zadovoljiti s tem, kar ji štirje veliki dajo ali vzamejo. Ravno tako Japonska. Ruski delegatje bodo imeli izvenredno močni glas na mirovni konferenci. Rusi so proti vsaki monarhiji in za avtonomijo malih narodov in za federacije pod vladstvom delavskega ljudstva, in delavsko ljudstvo ima v Jugoslaviji organizirano svojo republikansko vlado in svojo

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa slovitiga pisatelja

Howard Fast-a

Povest o bojih Jugoslovancov za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest

v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zaloga teh knjizic zelo omejena, je priporočljivo, da pošljite naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavrtku gotovino oz. znamke (Združenih držav). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

armado. Žal, da nekateri Slovenci in Slovenke v Ameriki in v moči je zmaga, in v zmagi je v starem kraju, bi rajši videli, boljše bodočnosti. Upati je, da da v Jugoslaviji zavlada nemene bode ta dopis nobenega niska, italijanska ali madžarska žali, pač pa izpodbudil k sodelovanju za dobro stvar k jugoslovanska federativna republika in da bi bile na krmilu te republikanske države delavci.

M. Misonry,

Predsednik Sansa št. 41.

Očitno je želja omenjenih še ne izvedljiva, kajti delavci imajo vaje v rokah in si ga ne bodo dali iztrgati, kajti delavci imajo bridke izkušnje z kapitalističnimi vladarji in diktatorji.

Upati je, da ne bode ta dolgi članek romal v uredniški koš, ker ima dober namen za splošno človečanstvo. Čutim, da je potrebno vedno delavsko ljudstvo opozarjati na izrek:

Sedaj \$2

"Ko smo šli v morje bridkosti"

Spisal REV. KAZIMIR ZAKRAJŠEK

Tu spodaj so priročena nekatera mnenja naših rojakov in rojakinj, ki jih je pisatelj knjige prejel od onih, ki so knjigo naročili in prečitali. To je samo en del teh mnenj, ker radi pomanjkanja prostora ni mogote prebiti vseh.

Cleveland, O. — Vaša knjiga "Ko smo šli v morje bridkosti" sem prejel. In če povem, da sem jo še isti večer prebral do polovice in naslednji dan pa do konca, je dovolj priznanja za nje vsebino.

Greaney, Minn. — Sedaj, ko sem prebrala Vašo knjigo: "Ko smo šli v morje bridkosti", vam hočem povedati, da tako zanimive knjige nisem še brala. Kako lepo in jasno ste popisali pot slovenskega naroda v morje bridkosti. Ne vem, kako bi jo mogla dovolj priporočiti vsem ameriškim rojakom.

Aurora, Ill. — Knjiga "Ko smo šli v morje bridkosti" mi tako zelo ugaša, da takoj naročim še eno za svojo prijateljico.

Los Angeles, Cal. — Sprejela sem poslano knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti" in zelo se mi dopade. Tudi semljčev Slovenije mi ugaša. Pokazala sem jo rojaku, ki jo tudi hoče imeti. Tu pošiljam naročilo.

Morgan, Pa. — Vaša knjiga zasluži vse priznanje in zato pa tudi zasluži, da pride našim ljudem v roke.

Walsenburg, Colo. — S knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti" ste storili veliko narodno delo. Želim, da bi se čitala pa vseh naših nasebinah. Jaz jo vsem priporočam.

Knjigo lahko naročite pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

KNJIGA, KI STE JO VEDNO ŽELELI

The Modern Encyclopedia

V ANGLEŠČINI

22,000 Razlag . . . 1,100 Slik

Najnovejša svetovna Encyklopedia, v kateri more vsakdo kakoršnegakoli poklica najti razlage vsake besede spadajoče v njegovo stroko.

Cena sedaj \$4.-

(Polnina in zavarovalnina plačana.)

Knjiga vsebuje 1176 strani in je shovana v platno vezano. — Skoro neverjetno je, da je mogoče tako majhno knjigo dobiti za tako nizko ceno.

Knjigarna Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

TO KNJIGO BI MORAL IMETI TUDI VRAK DIJAK NA RAZPOLAGO

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAR.

142

Pojavil se je nenadoma drugi dan po zmagi med Sloveni. Zapele je plunka, zapela pesem, narod je vzkipele in ga pozdravljali. Radovan pa je ponosno šel pred Iztoka, dvignil rako in izpregovoril z globoko slovesnostjo:

"Izpolnil sem prisego, Iztoko! Nasel sem jo! Ljubinica živi in te pozdravlja in tudi tebe, Rado, dasi bi morala biti mrtva, ker sem jo otel jaz, ne ti, mladeček."

Radu se je oziralo mračno lice, v oči so mu stopile solze; raztrgal je roke in se zgrudil Radovanu k nogam, mu objel kolena in se od veselja razplakal.

ŠTIRI IN DVAJSETO POGlavJE

Kakor drhtavica je prešinilo vojsko Slovenov ko je zvedela od godca, da Ljubinica živi. Zakaj velik je bil njen sloves v Slovenih in velik pri Antih. Iztok je takoj odposlal pet najhitrejših jezdcev na sever vgradišče, da vrnajo četa Svaruna, ki je po mračnem umu trpel silnejše radi edinice kakor zbog devetih sinov.

Radovan je užival čast in slavo, kakršna mu ni bila do deljena še nikoli.

Vse deklice so palile kresove boginji Vesni in Devani ter vodile vesele raje, Iztok je vbeležil narodu pokoj. Trume so se dele dolge ure na obali in strmle zrlle v nedogledno daljo po vzvalovljeni morsk gladini, katere še niso nikdar videle njihove oči.

Velmoži so poleževali ob jagnjetini, si natakali vina iz rimskih vrčev, zaplenjenih v Topern, in se radovali brezskrbno kakor na svoji zemlji.

Rado se je izpremenil, kakor se izprmeni groze polna noč ob sončnem vzhodu. Odkar je Tunjuš otel Ljubinico, je njegovo lice okamenelo. V mlado čelo so se zajedli mračni razori, krog stisnjenih ustnic so se zarežale globoke črte, oči so se poglabile pod sršče obrvi, odkod so goreli samo plameni jada, gneva in maščevanja. Celo Tunjuševa smrt mu ni za troho ujasnila obličja. In ko je vodil svojo četo na pohod, je divjal tako strašno, da so se tresli pred njim vojskači Sloveni in ga niso upali ogovarjati, kadar je ležal po boju mračen in zamisljen sam ob svojem ognju.

In sedaj je na to od brkosti postarano mlado lice planila zarja. Kakor otrok se je smešljaj, kakor jagnje hitel za godcem in ga prosil:

"Očka, govori, pripovedaj, kako si jo našel, kje biva ali je zdrava? Jeli hrepeni po svojem Radu? Govori —"

Godce ni bil radodaren s povestjo. Zavedal se je, da je njegova slava dosegla vrhunec, in udobno mu je bilo vrh te slavne gore. Zato se je čotavljaj.

"Govori, pripoveduj! Kakor otrok v babico siliš vame. Povedal sem, da sem izpolnil prisego. Dovolj! Če ti ni všeč, hodi za njo in jo išči, kakor jo je iskal Radovan in se na tem potu postaral od truda. Kdor hodi, se izhodi!"

Rado je otročje žalosten pomolčal in se tiho jezil, ko je godce vpraševal vojskače o pohodu, o plenu o mrličih in o junških činih.

"Očka, pij! Dobro in sladko je vince! Poglej, prinesel sem poln vrč!"

Rado je skušal godca zvedriti s pijačo, da bi se mu razvezal jezik.

Godce se ni branil čaše. Ko pa je izpil, je namrgodil lice izpljunil daleč od sebe in rekel:

"Dobro in sladko je vince! Tako praviš ti. Jaz pa pravim, da sita vrana gladni še ni nikoli verovala. Pri Epafroditu v Solunu sem si s takim vinom roke umival. Na bogove, ne lažem!"

Velmoži so se začudili.

"Ne lažem, pravim," je ponovil Radovan.

"Pa kljub Epafroditovemu vinu ne bodi ohol in povej, kje je sestra in kako si jo našel!"

Za godčevim hrbtom se je oglašil Iztok. Veljaki so se odmaknili in ga z velikim spoštovanjem povabili k ognju. Zakaj odkar je narod pomnil, ni doživel tako slavnega pohoda kakor pod Iztokovim vodstvom. Celo Radovan je občutil nekaj, kar je sijalo iz Iztokovih oči kakor povelje.

Vendar mu ni prizanesel z besedo.

"Iztoko, ne pravi, da sem ohol, da ti ne rečem, da si ničemer, ti, če tako govoriš z mano. Le nosite se, mladečki! Po pravici vam rečem, da je stari volj potegnjeno iz drage, če se nisi pozabil, Iztoko. Ne bi bil ti izmaknil glave iz precepa, da ga ni razmaknil Radovan!"

"Očka, ne oponašaj! Slavo žanjč čemu se jeziš na setev! Povej naglo o Ljubinici in govori o Ireni. Nismo v gradišču, čas je drag in nevaren!"

Iztokov pogled je tako odločno veleval, da je godce molče zplaknil polno čašo, pozabil izpljuniti in pričel:

"Ko sem prinesel pisno od Epafrodita do tebe, tvojaj sem tudi že vedel za Ljubinico."

Radovan je lagal. Tada je bil prepričan, da se jo volkovi pogoltnili.

"Vedel? In mi nisi povedal!"

Rado je vzkipele.

"Oven! Nisem ti povedal, ker sem modrejši od tistega, ki reče prijatelju: Pridi kooj, mastne polbe boš večerjal z mano, polni so pa še v legu na bukvah in zvečer prične prazne samostrelne in je s prijateljem osmojeno repo. Modrejši sem od tistega. Namida namreč je pobral Ljubinico sredi ceste, napol živo, napol mrtvo, neboljeno sirotko, in jo dejal na voz. In tisto noč so prigrmeli begunci. Namidja v beg, jaz pa z pisnom do tebe, Iztok! Ali naj bi tedaj Ljubinico pobral v torbo kakor jerebec? Ne prenašajo se dekleta v torbah! — Oven!"

Radovan je segei vnovč po čaši in izpil.

"Numida toj, je kakor vzdihnil Iztok. "Nagradim ga! Da se je je usmilil!"

"Numida je dober človek in dekle tudi ni, da bi kdo hodil mimo nje, če se ti nastavi sredi pota!"

"To bi mi vendar razočel. Zakaj si molčal!"

"Molči ti sedaj ali obmeliknem jaz! Radodera! Si ti seveda! Kaj, ko bi bili ptoma Numido zaletel razbojnik, ga pobili in Ljubinico ugrabili! Kaj pa jaz potlej, ha? In ti?"

(Nadaljevanje prihodnjije)

ZEMLJA, KI JE NI USTVARIL BOG

Nizozemci ljubijo krilatice: "Bog je ustvaril zemljo, Nizozemsko pa so ustvarili Nizozemci sami."

In je mnogo resnice v tej samozavestni trditvi, kajti do bro tretjino današnjih plodnih ravnin je nekoč pokrivalo morje. Kjer se danes razprostirajo mesta Rotterdam, Amsterdam in Haag, kamor se izteka največ bogastva te najbogatejše dežele v Evropi, kjer po vzornih avenijah smotno drve deset tisoč limuzin, avtobusov in milijoni koles, je nekoč bučalo Severno morje.

Da, Nizozemci so res mojstri. Desetletja že osvajajo novo zemljo brez kakih naravnih revendikacij, kakih mirov nih pogodb. V gigantskih borbi s svojim največjim nasprotnikom — morjem — so zmagali oni. Morje je danes in bo v prihodnosti celotni njihov najboljši zaveznik.

Morje je "mokra Maginotova linija" v katero narod polaga svoje upe. Tona ekrazita bi v primeru potrebe zadostovala, da prebije nasipe in dober del Nizozemske in celo Nemčije vse do Dusseldorfa bi bila poplavljen, kajti vsa ta pokrajina leži nekaj metrov pod morsko gladino. A za svoja mesta Rotterdam, Amsterdam in Haag so poskrbeli, da jim ta poplava ne bi mogla do živga. Zaidersko morje so s 30 km dolgim nasipom pretvorili v jezero, katerega gladina je že 2 m nižja od morske gladine. Ta nasip je res nekaj mogočnega. Po njem vodi najmodernejša avtocesta s posebnimi oddelki za pešce in kolesarje.

Da se ta, Severnemu morju ugrabljeni del še imenuje Ijselsko jezero, čez nekaj let se bo imenovala Ijselsko polje. To so nizozemski načrti. Saj si je delavna vztrajnost Nizozemcev že osvojila ogromne dele Severnega morja in jih spremenila v najplodnejše ravnine, tako Zee landsko in Frieslandsko otočje in široki polotok Groningen. Od izliva Rene vse do Zuider skega jezca se Severno morje besneče zagania v mogočne pes čene nasipe, ki so mestoma vi soki 60 metrov.

(Pravijo, da je nekaj prekras mega pogled iz letala. In jim rad verjamem. Saj leži dežela pod človekom kot šahovska deska, razdeljena na bujno zelene in pisane cvetoče kvadrate.)

Vsa je prekrizana z vodnimi kanali, po katerih drse bele ladje, rjavi splavi in večje ladje, natovorjene z vsakovrstnim bogastvom. Srebrno se preliva joča, kakor zasanjana voda v kanalih na je obregovih obrobliha s trepetlikami tako da se ti zde sami brezkončni drevedri. Iz najdljivi Nizozemci so v borbo z vodo vpregli tudi veter. Počasi, toda sigurno je vetrne črpalke regulirajo vodo po kanalih. To je zelo važno, posebno ob na livih ali v primeru, da kje popuste morski nasipi. Takrat od pravičnega delovanja teh črpalke zavisi na tisoče življenj. Po prvi svetovni vojni se je zgodila katastrofa, ko je mor je nekje prebilo nasipe in čr palke niso zmogovale vode. To je Nizozemce naredilo skrajno previdne.

Res, ta prelestna nizozemska ravnina! Videl in užival sem jo, kopajočo in blestečo se v žarkih pofetnega solnca, ob san javih mesečnih nočeh in v strahotno čudoviti razsvetljavi jesenskih neviht. Nič čudnega, da je dala ta zemlja Rubensa, Rembrandta in druge velike čopiča in barve.

Neko popoldne sem naredil izlet v okolico Rotterdamu. Seveda s kolesom in sicer s tandemom. Res imeniten izum je tandem. Posebno za zaljubljenec. To vem iz pripovedovanj moje stare prijateljice na Nizozemskem. Ona sicer pravi, da se zaljubljenca na Ni

zozemskem ne poslužujejo izključno tandemu, ker so tako dobri vozači da prav lepo okoli pasu objeta dvojica vozi vsak svoje kolo in se na Nizozemskem — razen porok — vsled tega le redkokdaj pripeti kak druga nesreča. Jaz pa sem kmalu iztaknil še neko drugo veliko prednost tandemu za zaljubljenca mlade ljudi. Namreč da oni zadaj lahko prav ugodno zavira, in jaz sem se tega odkritja prav izdatno posluževal. Priznati moram, da je to bila moja prva biciklistična tura — in tortura.

Ustavila sva se in poiskala nad vse imenitnega mlečnega okrepčila pri neki lepo urejeni farmi. Mleko je bilo gosto ko Moutonsko jezero v Utahu. Nekaj metrov od lične farmer jeve hiše je bil peščen obronek z betonirano ploščo, v kateri je bil vzdan debel železen drog. Gospodar mi je pomen tega droga razložil: "Vidite, na ta drog je še moj stari oče privezoval svoj ribiški čoln. Če je bilo morje nemirno, nam je metalo valove do samih hišnih vrat. Potem so bili zgrajeni nasipi in moj oče že ni bil več morski ribič, ampak lovil je s svojim čolnom po jezeru. Toda voda je postajala vedno nižja dokler ni ostalo samo blato in v njem zadnje ribe. Tudi naš val komarjev je še mnil mo jega očeta. In minilo je še par težkih let, ko je iz blata nastajala mastna zemlja. Že ko sem se rodil jaz, je moj oče prodal čoln in ribiško orodje kupil plug in danes imam jaz 40 km do morja. Železni drog za vezanje čolna pa smo pustili za spomin na deda, ki je zrasel na morju. Tale moj nadebni naraščaj pa ima najlepši praznik, kadar se ob nedeljah ponelimo na morsko oha lo na Hoek of Holland."

On, Harry van Lieuwe, gospodar te farme je bil pravi tip Nizozemca. Velik, močan, rdeč v lice, skoraj belih las, vodeno plavih oči, razoranega lica in koščatih rok. Vsaka gesta, vsak pogled sta izdajala vztrajnost, odločnost in delavnost. Seveda sva tudi malo politizirala. Saj še ni dolgo, ko je Nizozemska pričakovala nemškega vpada v deželo. Gospodi Lieuwe je bil zelo hladnokrven in velik optimist. Optimizem je sploh značilna poteza Nizozemcev.

Na Nizozemskem ni v politično strankarskem življenju nikakih ostrih ideoloških razlik, ampak tvorijo med strankami razliko le bolj ali manj osebni pogledi in usmeritve, kajti Nizozemska ne zna biti ekstremist. Nizozemec je svobodnomiseln in Nizozemska emancipirana. Najbolj pa mi ugaja splošna skromnost kljub bogastvu in visoki mu življenjskemu standardu. In vendar je Nizozemska zemlja mnogih superlativov. Človek ne ve, kaj bi bolj občudoval: Ali prav ameriško veliko potezno tehnično gradbeno dela ali naravnost vzorno čistost in red, ki vlada povsod. Zlasti pa okoli Broecka in Vatterlanda, ali pravljeno čudovite cvetlične nasade v pokrajini Bloemendall ali gigantski sistem v rotterdamški luki, ki spada med tri največje v Evropi, ali velikanske industrije in vzorne poljedelske farme in končno edinstveno slavno tradicijo v slikarstvu ter bogato pomorsko prošlost Nizozemske.

VSI ne moremo iti na bojišče se vojskovati proti sovražniku osebne svobode; — VSAK pa lahko pomaga pobiti sovražnika, ako kupuje WAR BONDE in ZNAMKE redno.

MISLI O POLITIKI

Despotizem je predvidoma upravičen način vladanja barbarom, pa le tedaj, če se dokaže, da je kot upravičeno sredstvo uspešno vodilo k napredku.

Kjer pa so ljudje sposobni sami svobodno napredovati in pravilno razlagati svobodo, tam mora biti temelj načina vladanja svoboda. — Mill.

Za despotično vladano državo ni druge rešitve kakor pogin. — Schiller.

Najostudnejša tiranija je ona ki se izvaja z zakonom pod krinko pravice — Montesquieu.

Politika večjih trinogov je bila vedno ta, da so svojim na silnih dejanjem nadeli ljudsko obleko. — Macaulay.

Nezakonito nasilje je najgroznejša slabost — Herder.

Zakon je mogočen, mogočnejša je stiska. — Goethe.

Dajte, če le morete, ne dovolite, da bi reveži sramežljivo vili roke. — Diderot.

PRITLIKAVCI

Ni dvoma, da lahko pride tudi pritlikavec nenadoma v zelo kočljiv položaj. To je pokazal proces, ki se je obravnaval svojetasno v Amsterdamu. Znani cirkuški pritlikavec Peter Meer je dobil hudo hriplo in zdravnik, ki ga je zdravil, ga ni samo ozdravil, temveč je storil tudi čudež, da je pritlikovec v enem letu zrasel v normalnega človeka. Bivši pritlikavec je pa tožil zdravnika in zahteval od njega odškodnino. Človek bi mislil, da mu bo hvala ležna, pa ga je še tožil. Sodišče v Amsterdamu je tožbo zavrnilo, ker je spoznalo, da je zdravnik dosegel ta uspeh nehoti. Dogodek je pa vzbudil v javnosti tako veliko pozornost, da so poslali ljudje bivšemu pritlikavcu toliko daril, da je dobil več kakor je zahteval od zdravnika.

Ne pozabite krvavečega naroda v domovini! — Pošljite Vaš dar še danes Sloven-skemu Pomožnemu Jdboru, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

DRUŽBA ZA PONAREJANJE MUMIJ

Najduhovitejšo sleparijo na svetu je odkrila pred petimi leti policija v Kairu, ko je arretirala na opozorilo nekega ameriškega zbiraleca angleškega pustoloveca Ed. Holmesa z njegovi tremi pajdaši. Pred leti se je naselil Holmes v Kairu in ustanovil tam družbo za trgovino s starinskimi predmeti. Družba se je omejila samo na mumije in delala je več let z ogromnim dobičkom. Holmes je prodajal večinoma Američanom za drag denar potvorne mumije.

Holmes je bil zelo spreten trgovec. Izdelovanje mumij je bilo kaj enostavno, pa tudi poceni. Stroški za eno mumijo so znašali komaj pet dolarjev in če se je našel naiven kupec, mu je družba prodala mumijo tudi za 200-kratno ceno. Takih ljudi se je našlo vedno dovolj. Holmesova trgovina je šla tako dobro, da je Holmes s svojimi pomočniki noč in dan izdeloval balzamirane faraone in jih pošiljal v Francijo in Anglijo, zlasti pa v Združene države. Če je bilo potrebno, je prebrisani Holmes vpričo kupca izkopal iz zemlje svoje potvorbe. V ta namen je naredil več skalnatih votlin in jih je opremil, da so bile podobne egiptskim grobnicam. Če je prišel zbiralec k Holmesu, se slepar ni upal ponuditi mumije naravnost iz svoje delavnice temveč je odvedel kupca k "pravkar odkritim egiptskim grobnicam." Tako je bil odstranjen vsak morebitni dvom in kupec so radi plačevali visoke zneske v trdnem prepričanju da so kupili prave mumije. Če se je zglasil pri Holmesu naivnejši zbiralec, je imel slepar še lažje delo. Mumije faraonov je prodajal po \$5,000, mumije cerkvenih in dvornih dostojanstvenikov po \$1,500.

Razen potvornih mumij je prodajal Holmes tudi ponarejene egiptске sarkofage s pristnimi hieroglifi. Napiso so bili tako večje izdelani, da bi bili prav lahko zvirali od prave.

ga strokovnjaka na potu egiptologije. Policija ni mogla do gnati, kdo je bil strokovni svetovalec prebrisanih sleparjev. Po četrti policije in priznanju sleparjev samih, je zdel v ameriških in evropskih zbirkah več sto ponarejenih mumij. Sleparji so zaslužili več sto tisoč dolarjev, zaslužili so si pa tudi primerno kazen, ki jo bodo morali odsedeti v ječi.

SONART REKORDI

Nove slovenske plošče!

Jerry W. Kopriček in njegov orkester

M555—Wedding Polka
(Na tem se molita: Ti pa jst, pa sidana murela)
Wedding Waltz
Slovenski Waltz
Pojo Rupnicka sestre

M556—Jeep Polka
(Mat' polica pešajo)
Marine — polka
M557—Terezinka — polka
Na planinah—valček

Lepe Melodije

Duquesne University Tamburica Orkester

M575—Na Marjanec, polka
Kje so moje rožice
Marička plega—polka

Jerry Kopriček in orkester

M575—Terezinka polka
Na planinah—valček

Za tozadnji cenik in cene plošč se obrnite na

JOHN MARSICH, Inc.

463 W. 42nd St., NEW YORK

Angleški Molitveniki

V krasni vezavi, najfinjšega izdelka.

"KEY OF HEAVEN" v finem usnju \$1.50

"KEY OF HEAVEN" v imitiranem usnju \$1.—

Naročite pri:

SLOVENIC PUBL. CO.

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

Razprodaja KNJIG

po 50 centov komad.

IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA

- 1 Domače živali
Spisal Damir Felgel
- 2 Kreutzerjeva sonata
Spisal L. N. Tolstoj
- 3 Sto ugank
Spisal Oton Zupančič
- 6 Preganjanje indijanskih misijonarjev
Spisal Josip Spillman
- 8 Pravljice
Zapisal H. Majar
- 9 Popotniki
Spisal Milan Pugalj
- 10 Dedek je pravil
Spisal Julij Slapšak
- 11 Korejska brata
Spisal Jos. Spillman
- 12 Frank Baron Trenk
Po raznih virih napisal Gjuro Pandurić
- 13 Pariški zlatar
Poslovenil Silvester K.
- 16 Spisi Krištofa Smida
Poslovenil P. F. Hrovat
- 18 Mladim srcem
Drugi zvezek Zbirka za slovensko mladino, Spisal Ksaver Meško
- 19 Tokraj in onkraj Sotle
Spisal Fridolin Zolna
- 22 Slovenske balade in romance
Uredil C. Golar
- 23 Zbrani spisi za mladino
Spisal Engelbert Gangl
- 24 Andersonove pripovedke za mladino
Priredila Utra
- 14 Pravljice in pripovedke za mladino
Spisal Silvester Košutnik
- 15 Suneški invalid
Spisal Silvester Košutnik
- 25 Poletno klasje
Izbrane pesmi — Spisal C. Golar
- 26 Denar
Dr. Karl Englis — Poslovenil Dr. Albin Ogris

I G R E

- 28 Magda
(Igra) — Alojzij Remece
- 29 Peterčkove poslednje sanje
(Igra) — Pavel Golin
- 30 Potopljeni zvon
(Igra) — Gerhart Hauptmann
- 31 Revizor
(Igra) — Nikolaj Vasiljevič
- 32 Spodobni ljudje
(Igra) — L. Lipovec
- 33 Črne maske
(Igra) — L. Andrejev
- 34 Antingone
(Igra) Poslovenil C. Golar
- 35 Pol'itra Vipavca
(Igra) — Damir Felgel
- 36 Sveti Just
(Igra) — Spisal dr. F. Petronio
- 37 Fabiola in Neža
(Igra) — Poslovenil J. Podberšek
- 38 Tončkove sanje na Miklavžev večer
(Igra) — J. Erbežnik in F. Roje

Ker je zaloga teh knjig zelo omejena, je pri naročilu priporočljivo omegniti več zbir, da nam bo na ta način mogoče vsakega zadovoljiti.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.